

Eksploatacija mineralnih sirovina i procjena utjecaja na okoliš

dr.sc. Damir Rumenjak

Definicija procjene utjecaja na okoliš

Procjena utjecaja na okoliš (PUO) je postupak sustavne analize i ocjene utjecaja na okoliš planiranih aktivnosti te praćenja rezultata takve analize u fazama planiranja, potvrđivanja i implementacije

Zakonski okvir

- Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07)
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08 i 67/09)
- Uredba o strateškoj procjene utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08)
- Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05 i 139/08)
- Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (NN 118/09)

Status procjene utjecaja na okoliš

Dvije vrste procjene:

1. Strateška procjena utjecaja na okoliš
2. Procjena utjecaja na okoliš pojedinog zahvata:
 - upravni postupak s propisanim postupovnim normama.

Koji su ciljevi procjene utjecaja zahvata na okoliš?

- Djeluje preventivno i integrirajuće
- Sagledava postojeću legislativu u primjeni
- Procjenjuje utjecaje na prihvaćeni način, primjenom odgovarajuće metodologije
- Određuje ili utvrđuje postojeće standarde kakvoće okoliša za konkretnu situaciju (lokaciju)
- Predlaže mjere zaštite okoliša i okvir za projektiranje zahvata (tj. varijantu zahvata)

Procjena utjecaja i eksploatacija min.agregata

Prema propisima:

- Procjena utjecaja na okoliš obvezna je za svaku rudarsku eksploataciju min.sirovina.

Pitanja i problemi koji se najčešće javljaju u PUO za eksploataciju min.sirovina

- Kako prikazati i ocijeniti utjecaje na okoliš (primjena odgovarajuće metodologije)
- Prostorno planska (ne)usklađenost eksploatacije min. sirovina
- Suprotstavljenost s planovima, programima i djelovanjima u zaštiti prirode (naročito pitanje ekološke mreže)
- Sanacija otkopanih prostora

Metodologija procjene utjecaja na okoliš

- Metodologija procjene utjecaja mora, primjenom načela dokaza (opći upravni postupak), dokazati zahvat prihvatljivim za okoliš.
- Može se naći:
 - Na web stranicama Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, www.mzopu.hr-projekt RGN fakulteta
 - Priručnik (projekt EU CARDS 2003)

Pitanje prostorno-planske usklađenosti eksploatacije u procjeni utjecaja na okoliš

- Praksa se u tom pitanju posljednjih desetak godina dosta promijenila.
- Slobodniji pristup do 2000.(2003.), koji je uvažavao status “lex specialis” rudarskih propisa.
- Od tada: pristup koji traži potpunu usklađenost s prostornim planovima višeg i nižeg reda (tj. određenost eksploatacijskog polja prostornim planom).

Pitanja zaštite prirode (naročito ekološke mreže)

Česta je neusklađenost s ekološkom mrežom.

Propisima izabrano rješenje je pristup posebne ocjene zaštite prirode izvan ili u PUO.

Veliko diskrecijsko pravo u pogledu odbijanja od nadležnog tijela.

Dva smjera ili tendencije (još su “na vagi”):

- Odbijanje eksploatacije, ukoliko je u eko. mreži ili blizu nje,
 - Sagledavanje mogućnosti i traženje načina koegzistencije rudarske aktivnosti i ciljeva zaštite prirode.

Pitanje sanacije otkopanog prostora

Sanacija prostora je povezana s postupkom procjene (više nego kod drugih zahvata).

Nerijetko pitanje sanacije opterećuje i otežava završetak postupka procjene.

Od zakonskih propisa, za sanaciju je potrebno uzeti u obzir odredbe Uredbe o načinu utvrđivanja šteta u okolišu (NN 139/08) i Pravilnika o mjerama otklanjanja štete u okolišu i sanacijskim programima (NN 145/08) koje je, u slučaju procjene, potrebno uzeti preventivno.

Primjeri sanacije kamenoloma iz Europske unije (1)

Primjeri sanacije kamenoloma iz EU-a (2)

Primjeri sanacije iz EU-a (3)

Primjeri sanacije iz EU-a (4)

Primjeri sanacije iz EU-a (5)

Primjer sanacije Hrvatska- kamenolom Očura

Dilema koja je prisutna u PUO za eksploataciju min.sirovina

Kako prihvatiti i iskoristiti rezultate procjene ?

Postoje dva smjera u mišljenju:

- Za procjenu treba već unaprijed biti sve zadano (provedbeni propisi, prostorni planovi, određenost ekološkom mrežom) te se zadani okviri više ne mogu mijenjati, bez obzira na rezultate procjene.
- Procjena može mijenjati zadane okvire prema rezultatima procjene.

Zaključak

- Procjena utjecaja na okoliš, pogotovo u domeni eksploatacije min.sirovine, je djelujući instrument zaštite okoliša za čiju primjenu još nisu dati definitivni odgovori.
- Klasični (restriktivni) model procjene, primijenjen na eksploataciju, je uglavnom iscrpljen.
- Drugi pristup procjeni, koji bi uključivao i mogućnost mijenjanja zadanih okvira prema rezultatima procjene, tek bi omogućio potpuniju primjenu potencijala procjene.